

Justyna Rogalska, Iwona Paradowska-Stankiewicz

OSPA WIETRZNA W POLSCE W 2012 ROKU

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego
- Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

WSTĘP. Liczne zachorowania na ospę wietrzną, występujące zwłaszcza u dzieci, przemawiają za stosowaniem szczepień ochronnych. W Polsce od 2002 r. szczepienia przeciw ospie wietrznej są zalecane.

CEL PRACY. Celem pracy była ocena epidemiologicznej sytuacji ospy wietrznej w Polsce w 2012 r. w porównaniu do sytuacji w ubiegłych latach.

MATERIAŁ I METODY. Ocena sytuacji epidemiologicznej ospy wietrznej w Polsce w roku 2012 przeprowadzono w oparciu o wyniki analizy danych z biuletynu „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2012 roku”, natomiast ocenę stanu uodpornienia populacji przeprowadzono na podstawie danych z biuletynu „Szczepienia ochronne w Polsce w 2012 roku” (Czarkowski MP i in., Warszawa 2013, NIZP-PZH i GIS). Ponadto wykorzystano dane z Programu Szczepień Ochronnych na 2012r. (Załącznik do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dn. 26 października 2011r.).

WYNIKI. W 2012r. zarejestrowano 208 276 zachorowań na ospę wietrzną, najwięcej w województwie śląskim, najmniej w województwie podlaskim. Zapadalność wynosiła 540,5 na 100 tys. i była wyższa niż w 2011 r. (448,7). Najwyższą zapadalność 7611,5 na 100 tys. zanotowano u dzieci w wieku 4 lat. Zapadalność na ospę wietrzną mężczyzn (570,7) była wyższa niż kobiet (512,2), a mieszkańców wsi (553,9) wyższa niż mieszkańców miast (531,8). Z powodu ospy wietrznej hospitalizowano 1 361 osób. Zaszczepiono przeciw ospie wietrznej 56 213 osób.

PODSUMOWANIE. W 2012 r. wystąpił wzrost liczby zachorowań na ospę, tendencja ta utrzymuje się w Polsce od 2004 roku, co można częściowo tłumaczyć poprawą systemu rejestracji tej choroby.

Słowa kluczowe: *ospa wietrzna, epidemiologia, Polska, rok 2012*

WSTĘP

Liczne zachorowania na ospę wietrzną, zwłaszcza u dzieci, przemawiają za stosowaniem szczepień ochronnych. W Polsce od 2002 r. szczepienia przeciw ospie wietrznej są zalecane. W celu uodpornienia osób narażonych na zakażenie należy podać dwie dawki szczepionki przeciw ospie wietrznej zgodnie z aktualnym Programem Szczepień Ochronnych.

- PZH i GIS), natomiast ocenę stanu uodpornienia populacji przeprowadzono na podstawie danych z biuletynu „Szczepienia ochronne w Polsce w 2012 roku” (Czarkowski MP i in., Warszawa 2013, NIZP - PZH i GIS). Szczegółowe wskazania do szczepień przeciw ospie wietrznej pochodzą z „Programu Szczepień Ochronnych na 2012 r.” (Załącznik do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dn. 26 października 2011 r.).

WYNIKI

MATERIAŁ I METODY

Ocenę sytuacji epidemiologicznej ospy wietrznej w Polsce w roku 2012 przeprowadzono w oparciu o wyniki analizy danych zbiorczych opublikowanych w biuletynie „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2012 roku” (Czarkowski MP i in., Warszawa 2013, NIZP

Sytuacja epidemiologiczna ospy wietrznej w Polsce w 2012 r. W 2012 r. w Polsce zarejestrowano 208 276 zachorowań na ospę wietrzną, tj. o 20,5% więcej niż w roku poprzednim. W ostatniej dekadzie, począwszy od roku 2002 utrzymuje się tendencja wzrostowa zapadalności na ospę wietrzną (Fig. 1).

Zapadalność na ospę wietrzną w roku 2012 wynosiła 540,5 na 100 tys. i była o 20,5% wyższa w porównaniu z 2011 r. Największy wzrost zapadalności, tj. o 107,7% w porównaniu do 2011 r. zanotowano w województwie pomorskim, największy spadek w województwie lubuskim - 6,7% (Tab. I.). W 2012 roku najwięcej zachorowań odnotowano w marcu tj. 26 459, najmniej we wrześniu - 2 052 (Fig. 2.).

Najwięcej zachorowań zarejestrowano w województwie śląskim (29 741) oraz mazowieckim (25 308), najmniej w podlaskim (4 908) i lubuskim (5 852). W 2012 r. najwięcej zachorowań na ospę wietrzną zarejestrowano u dzieci i młodzieży do 14 r. ż. - 190 876 przypadków, co stanowiło 91,6% ogólnej liczby zarejestrowanych zachorowań. Najwięcej zachorowało dzieci w wieku 0-4 lata (93 225) i 5-9 lat (79 450). Było to odpowiednio 44,8% i 38,1% ogólnej liczby zarejestrowanych przypadków. U osób powyżej 20 roku życia zachorowania na ospę wietrzną stanowiły już tylko 5,9% ogólnej liczby przypadków (Tab. II).

W 2012 roku zapadalność mężczyzn na ospę wietrzną wynosiła 570,7 na 100 tys. i była o 11,4% wyższa w porównaniu z zapadalnością kobiet (512,2). Nie odnotowano znacznych różnic w zapadalności kobiet i mężczyzn w grupach wieku. Nieznacznie wyższą zapadalność kobiet w porównaniu z zapadalnością mężczyzn odnotowano w grupie wieku 20-34 lat. Najwyższą zapadalność tj. 4 446,9 na 100 tys. odnotowano u dzieci w wieku 0-4 lat.

Zapadalność ogółem mieszkańców wsi wynosiła 553,9 na 100 tys. i była o 4,2% wyższa w porównaniu z zapadalnością mieszkańców miast (531,8). Najwyższą zapadalność zanotowano w miastach <20 tys. mieszkańców (596,0 na 100 tys.), najniższą zaś w miastach \geq 100 tys. (492,9). Wśród dzieci w wieku 0-4 lata wyższą zapadalność zaobserwowano w miastach (5 226,5 vs. 3 537,2), natomiast u dzieci w wieku 5-9 lat u mieszkańców wsi (4 407,2 vs. 4 233,5).

W 2012 r. z powodu ospy wietrznej hospitalizowano 1 361 osób, co stanowiło 0,7% ogólnej liczby wszystkich zarejestrowanych zachorowań. Najwięcej osób hospitalizowano w województwie pomorskim - 235 i mazowieckim - 196. Najmniej osób hospitalizowano w województwie lubuskim - 18 osób (Tab. I.).

Szczepienia przeciw ospie wietrznej w 2012 r. W Polsce dostępne są dwa rodzaje szczepionki przeciw ospie wietrznej. Szczepionka monowalentna - zawiera atenuowany żywy szczep wirusa ospy wietrznej oraz szczepionka poliwalentna, skojarzona z odrą, świnką oraz różyczką. Stosowanie szczepionki monowalentnej zaleca się od 9 miesiąca życia, oraz w ramach profilaktyki poekspozycyjnej. Szczepionkę poliwalentną zaleca się dzieciom od 11 miesiąca życia do 12 r.ż. Od 2010 roku w Polsce zalecany jest dwudawkowy schemat

szczepień przeciw ospie wietrznej, co ma na celu zapewnienie wysokiej skuteczności. Dwie dawki szczepionki powinny być podane w odstępie co najmniej 6 tygodni.

Szczepienie przeciw ospie wietrznej od 2002 roku należy do grupy szczepień zalecanych. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na rok 2012, szczepienie przeciw ospie wietrznej jest obowiązkowe wyłącznie dla osób, które w sposób szczególny są narażone na zakażenie. Do tej grupy zalicza się dzieci przed ukończeniem 12 rokiem życia, których odporność jest upośledzona i w efekcie może występować wysokie ryzyko ciężkiego przebiegu choroby: zakażonych HIV, z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji oraz przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią. Szczepienia przeciw ospie wietrznej są również obowiązkowe dla dzieci przed 12 rokiem życia, które nie chorowały na ospę wietrzną, a są z otoczenia wspomnianych powyżej osób. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na rok 2012 szczepienie przeciw ospie wietrznej zaleca się osobom, które nie chorowały na ospę wietrzną i nie zostały wcześniej zaszczepione w ramach szczepień obowiązkowych czy zalecanych, oraz kobietom, które wcześniej nie chorowały na ospę wietrzną, a planującym zajście w ciążę.

W 2012 roku w Polsce zaszczepiono 56 213 osób przeciw ospie wietrznej tj. o 44,3% więcej w porównaniu z rokiem 2011 (38 943). Zaszczepiono 54 337 osób w wieku 0-19 lat, co stanowi 96,7% ogółu zaszczepionych osób. Najwięcej osób zaszczepiono w województwie mazowieckim - 14 310, śląskim - 5 359 oraz dolnośląskim - 5 299, najmniej zaś w województwie świętokrzyskim - 808.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Od 2003 roku utrzymuje się w Polsce tendencja wzrostowa zapadalności na ospę wietrzną. Tendencję tę można tłumaczyć m.in. poprawą rejestracji tej choroby. Nadal liczba osób szczepionych przeciw ospie wietrznej jest niska. Duże różnice w liczbie i odsetku zaszczepionych osób w poszczególnych województwach przemawiają za potrzebą większego rozpropagowania tych szczepień.

Otrzymano: 29.04.2014

Zaakceptowano do druku: 30.04.2014

Adres do korespondencji:

Mgr Justyna Rogalska

Zakład Epidemiologii

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy

Zakład Higieny

ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa

e-mail: jrogalska@pzh.gov.pl